

Степан Пушик: поет-пісняр, патріот, громадянин

(26 січня –76-а річниця від дня народження письменника)

Степан Григорович Пушик (26 січня 1944 – 14 серпня 2018), український письменник, фольклорист, літературознавець, журналіст, громадсько-культурний і політичний діяч, кандидат філологічних наук, професор Прикарпатського університету ім. В. Стефаника.

Лауреат державної премії ім. Т. Шевченка, премій ім. В. Стефаника, П. Чубинського, М. Ірчана, О. Копиленка, Міжнародної літературної премії імені Воляників-Швабінських Українського Вільного Університету в Нью-Йорку. Член Співки письменників України та Українського ПЕН-клубу.

Заслужений діяч мистецтв України.

Народився в с. Вікторів Галицького району Івано-Франківської обл. Переконалий, що народився в найкращому куточку Землі. Велика його Батьківщина, себто Україна, починається не з давнього княжого Галича і не із золотоговерхого Києва, хоч про них він написав багато прекрасних художніх і наукових речей, а з мальовничого села Вікторів, що одним крилом торкається Галицького Золотого току, а другим крилом - легко спадає до Чорного лісу, оповитого легендами століть.

Український поет, прозаїк, драматург, есеїст, фольклорист, літературознавець, публіцист, журналіст, економіст, політик, культурно-громадський діяч, кандидат філологічних наук (1991), професор кафедри української літератури Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника (2000) і Київського Національного університету ім. Т. Шевченка. Заслужений діяч мистецтв України (2007). Член Національної спілки письменників України (1971) та Українського ПЕН-клубу (1989), Міжнародної асоціації українців (1989), Наукового товариства ім. Т. Шевченка (2000). Почесний член „Просвіти”, Національної спілки краєзнавців України. Народний депутат України (1990-1994) від Коломийського виборчого округу № 199; входив до Демократичного блоку, Народної Ради, був членом комісії з питань культури і духовного відродження, головою підкомісії національних меншин.

За прийняття декларації про суверенітет і закону про без'ядерний статус у складі депутатського корпусу був висунений на здобуття Нобелівської премії Миру.

Ім'я С. Пушика увіковічене на панно у приміщенні Верховної Ради України в числі 346 народних депутатів, які проголосили незалежність України 1991 р. Лауреат Національної премії ім. Т. Шевченка в галузі художньої літератури (1990) за роман „Галицька брама” та книгу „Страж-гора”, премій ім. Р. Федоріва (2011), ім. П. Чубинського (1999), ім. О. Копиленка (1988), літературно-мистецької премії ім. І. Нечуя-Левицького (2007), обласних премій ім. В. Стефаника (1998) за збірку вибраних творів „Хмаролом”, М. Ірчана (1971), премій м. Галича ім. П. Беринди (2001), фундації Українського Вільного університету в Нью-Йорку ім. Воляників-

Швабінських (2001), часописів „Україна“, „Жінка“ (1972), „Березіль“ (1980, 2011), багатьох літературних конкурсів.

Нагороджений орденом „За заслуги“ III ступеня, орденом святого Рівноапостольного князя Володимира Великого III ступеня, медаллю, Почесними відзнаками НСПУ, „За заслуги перед Україною“ Товариства „Просвіта“, „Гвардієць Помаранчевої революції“ та ін., занесений до „Золотої Книги України - 2000“. За вагомий внесок у розвиток Української науки та культури нагороджений Дипломом Міжнародного відкритого Рейтингу „Золота Фортуна“.

Досліджував міфологію слов'ян, фольклор та історію краю, писав про відомих українських культурних діячів.

Автор багатьох поетичних та прозових збірок, фольклорних записів, книжок для дітей, літературознавчих та краєзнавчих праць, розвідки про карпатське коріння Т. Шевченка «Славетний предок Кобзаря», дослідження про «Слово о полку Ігоревім», про слов'янську та праукраїнську міфологію («Бусова книга»), повість про Володимира Івасюка («Блискавиці б'ють у найвищі дерева»). Оригінальні вибрані твори вийшли в 6 томах (7 книгах), у 7 окремих збірках видано записи народних казок, пісень, українських тостів, приповідок.

Йому належить переклад кількох віршів караїмського поета Захарії Абрагамовича.

На сьогодні має унікальну (понад 200 томів) збірку різних записів, мала частина яких видана книжками: народні казки „Чарівне горнятко“ (у співавторстві, 1971), „Казки Підгір'я“ (1976), „Золота вежа“ (1983, літ. запис), „Срібні воли“ (1995). Впорядкував і видав книжку ліричних пісень „Сміються, плачуть солов'ї“ (1989), до якої включив власні записи фольклору. Вийшли „Пісні Карпат“ (у співавторстві, 1972), „Українські тости“ (1997, 2002), „Приповідки“ (2009). Поетичне світосприймання, добре знання народної поезії, фольклористичні експедиції, журналістська праця, мандрівки (*С. Пушик побував у багатьох країнах світу, був учасником альпіністської експедиції в Гімалаях, майже в усіх республіках колишнього СРСР, населених пунктах Карпат, Закарпаття й Прикарпаття*) синтезувалися в оригінальну прозу. Повість „Перо Золотого птаха“ (1978, 1979, 1982, 1989, 2004) була новим явищем в українській прозі (відзначена 3-ю премією на конкурсі на кращу повість, роман про сучасника), жанрово (як роман з народних уст) твір „Страж-гора“ підтвердив народження оригінального прозаїка, роман витримав багато видань (1981, 1982, 1985, 1989, 2004, 2005 pp.).

Добре зустріла критика збірку оповідань та повістей „Ключ-зілля“ (1981), повісті та есеї „Дараби пливуть у легенду“ (1991), новели та оповідання „Ватра на Чорній горі“ (2001, відзначена першою премією Українського Вільного університету в Нью-Йорку фундації Волянників-Швабінських), повісті й оповідання „Славетний предок Кобзаря“ (2001), роман „Галицька брама“ (1989, 2006), книжки публіцистики „Івано-Франківщина“ (1984), „Українці в Тюмені“ (2000, у співавторстві); низки фотоальбомів (спільно з В. Пилип'юком та О. Мінделем):

„Землі нев'януча краса. Івано-Франківщина“ (1985), „3 верховини тисячоліть. Івано-Франківщина“ (1999), „Місто на Бистрицях. Івано-Франківськ“ (1999), „Де шум потоків і смерек“ (2003).

Перевідав „Народний календар" А. Онищука, опублікував історичний есеї „Бусова книга" (2001-2004, 2007-2008).

На сцені Івано-Франківського облмуздрамтеатру ім. І. Франка йшли вистави, п'єси „Земле моя" (у співавторстві), „Заплакані вікна" (1996), „Золотий Тік" (1999), „Я іду по своїй землі" (2005).

Понад 150 віршів С. Пушика покладено на музику композиторами О. Білашем, А. Кос-Анатольським, В. Івасюком, Б. Юрківим, Б. Шиптуром, О. Гавришем, М. Гаденком, Т. Пушиком та ін. Вони ввійшли до репертуару виконавців Д. Гнатюка, С. Ротару, А. Мокренка, М. Кондратюка, подружжя Білоножків, М. Кривеня, В. Піруса, М. Сливозького, ансамблів «Кобза», «Мрія», «Росинка», Гуцульського ансамблю, хору «Трембіта», капели бандуристів, Черкаського народного хору та інших вітчизняних та зарубіжних колективів. **Найулюбленіше заняття було — творити пісні: у три хвилини можеш вкласти долю, життя, батьківський поріг і Батьківщину...**

Список літератури

Левицький В. ушика хочеться читати.../ В. Левицький // Галичина . - 2010. – 2 листоп. (№162). С. 5

Пушик С.Г. Галицька брама [Текст] : роман / С.Г. Пушик. – Ужгород : Карпати, 1989. – 411 с. : іл.

Пушик С.Г. Головиця [Текст] : поезії / С.Г. Пушик. – Ужгород : Карпати, 1985. – 144с. : іл., портр.

Пушик С.Г. Дараби плывуть у легенду [Текст] : повість, есе, оповіді / С.Г. Пушик. – Київ : Рад. письменник, 1990. – 334 с.

Пушик С.Г. Ключ-зілля [Текст] : оповідання, повість / С.Г. Пушик. – К. : Молодь, 1981. – 216с.

Пушик С.Г. Перо золотого птаха [Текст] : повість / С.Г. Пушик. – Ужгород: Карпати, 1978. – 272с.

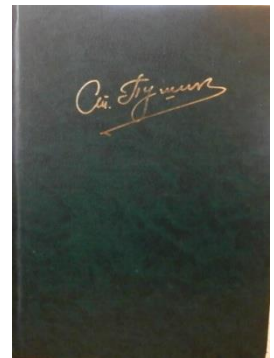
Пушик С.Г. Писаний камінь [Текст] : кн. лірики / С.Г. Пушик . – Ужгород : Карпати, 1973. – 120с.

Пушик С.Г. Страж-гора[Текст] : роман з народних уст; оповідання та новели / С.Г. Пушик – К : Етнос, 2004. – 640с.

Салига Т. Як упіймати перо золотого птаха : [літературна сільветка С. Пушика з букетом його висловів] // - Дзвін. – 2004. - №1 . – С. 121-128.

Сорока П. «Початок третього тисячоліття буде за мною...» : кілька штрихів до портрета митця // Дзвін. – 2004. - №1. – С. 129-136.

«У народу взяв – народові повернув : [побачила світ кн. С. Пушика «Приповідки»] // Галичина. – 2009. – 14 трав. (№68-69). – С. 16.

Підготувала Руслана Ониськів
провідний бібліограф